

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. 2
Tel/Faks: 01/ 46 55 146, 46 55 111/190
e-mail: suh@zg.t-com.hr
OIB 68205802695

P r i j e d l o g

PROGRAMSKA PLATFORMA Sindikata umirovljenika Hrvatske **40+**

1. Umirovljenicima se mora omogućiti dostojanstven život, bez diskriminacije na temelju vlastite ili partnerove mirovine stečene radom;
2. Potrebno je hitno pokretanje višestrukih državnih mjera za borbu protiv siromaštva starijih osoba, jer Hrvatska predvodi na listi EU stope rizika od siromaštva za osobe starije od 65 godina (čak 32 posto); obzirom na to nužne su kampanje informiranja starijih građana o njihovim pravima;
3. Potrebno je zaustaviti isključivanje umirovljenika iz aktivnog sudjelovanja u društvenoj zajednici; nužno je ustrojstvo posebnih mehanizama koji bi predstavnicima udruga umirovljenih radnika i drugih starijih osoba osigurali sudjelovanje u odlučivanju od lokalne zajednice do Sabora - u i o svim segmentima života;
4. Temelj mirovinskog sustava mora biti jedinstven javni i obvezan prvi stup međugeneracijske solidarnosti, u formi obveznih doprinosa uplaćenih od strane poslodavaca i radnika;
5. Potrebno je izdvojiti sva posebna mirovinska prava iz sustava/proračuna međugeneracijske solidarnosti; sve mirovine zaslužene radom uskladiti prema jedinstvenim načelima Zakona o mirovinskom osiguranju;
6. Neophodan je djelotvorni nadzor te brzo sankcioniranje neplaćanja, uz kaznenu odgovornost za sve koji ne uplaćuju doprinose za mirovinskog i zdravstveno osiguranje; kao i sve druge oblike porezne avazije (npr. prijava radnika na lažne minimalne plaće);
7. Potrebno je povećanje minimalne plaće na razinu od 40% prosječne bruto plaće; te određivanje najniže mjesечne osnovice za uplatu doprinosa automatizmom prema minimalnoj plaći, kao i ukidanje najviše osnovice za uplatu doprinosa;
8. Neodgodivo određivanje jedinstvene minimalne mirovine koja će biti iznad granice siromaštva, financirane iz poreznog sustava, a ne samo iz mirovinskog doprinosa;
9. Potrebno je hitno povećanje neoporezivog dijela mirovine na visinu 60% medijana prosječne bruto plaće (odnosno oko 3.800 kuna) ‡ što je EU granična praga zone rizika od siromaštva, te istu granicu koristiti kao donji cenzus za različita mirovinska, socijalna i zdravstvena prava;
10. Kao uvjet za starosno umirovljenje, uz postojeći uvjet dobi od 65 godina i radni staž od 15 godina, treba uesti i 40 godina mirovinskog staža osiguranja - bez uvjeta dobi;
11. Nije moguće uvoditi daljnje povećavanje uvjeta dobi za stjecanje mirovine, obzirom da je očekivana životna dob u Hrvatskoj niža od prosječne životne dobi u EU, a time i očekivano trajanje uživanja mirovine;
12. Umanjenja za prijevremeno umirovljenje treba ukinuti po stjecanju pune starosne dobi, proporcionalno ostvarenom radnom stažu;
13. Zbog bitno nižih mirovina tzv. novih umirovljenika u odnosu na tzv. stare umirovljenike (umirovljene prije 1999.), a do čega je došlo zbog netočnog utvrđivanja AVM te usklađivanja tzv. švicarskom formulom, ostaje prioritet dalnjeg zahtjeva za revalorizacijom prve aktualne vrijednosti mirovine /AVM/, koja je 1999. godine utvrđena u visini od samo 56 posto od stvarne, zakonom propisane vrijednosti;

14. Kako se od 1. siječnja 1999. do 1. siječnja 2012. realna vrijednost prosječne bruto plaće u Republici Hrvatskoj povećala za 31,4%, a realna vrijednost mirovina putem usklađivanja za samo 15,1%, očito je neophodno hitno zaustavljanje realnog pada mirovina putem pravednijeg usklađivanja rasta mirovina s rastom plaće i to automatski, na temelju kretanja medijana bruto plaće;
15. Rastuće razlike u visini mirovina između tzv. starih i tzv. novih umirovljenika (umirovljenih nakon 1999.) nemoguće je dalje zaustavljati različitim dodacima, odnosno povećanjima mirovine isključivo na teret javnog mirovinskog fonda; kako je 25% stope mirovinskog doprinosa preseljeno u tzv. privatne mirovinske fondove, potrebno je da i oni preuzmu teret svakog daljnog usklađivanja;
16. Za tzv. radni staž u trajanju od 40 godina (odnosno sukcesivno za žene), uz stjecanje dobnog uvjeta i korektivne faktore jamči se mirovina u visini od 60 posto zaradene prosječne plaće;
17. Zbog rodno uvjetovanih razlika između mirovina žena i muškaraca, potrebno je što hitnije uesti kompenzacijске instrumente (npr. dodatak ili pri-dodani staž za obiteljsku skrb odnosno za skrb djece i invalidnih i starijih osoba);
18. Zahtijeva se hitna transformacija drugog mirovinskog stupa iz obveznog u dobrovoljni, uz mogućnost istupa i prijelaza u prvi stup (alternativa: privremeno suspendiranje drugog stupa), kako je to učinjeno u većini EU zemalja koje imaju sličan tros-tupanjski model promoviran od strane Svjetske banke;
19. Obveznici uplate u drugi mirovinski stup trebaju biti, temeljem kolektivnog pregovaranja ili zakona, radnici i poslodavci;
20. U drugom i trećem mirovinskom stupu potrebno je, sukladno presudi Europskog suda u Luxemburgu (s obvezom primjene u svim zemljama EU od 1.1.2013.), zadržati jednake anuitete za žene i muškarce;
21. Nužno je daljnje smanjenje troškova upravljanja drugim stupom;
22. Potrebno je hitno uvođenje predstavnika radnika, umirovljenika te poslodavaca (kad postanu obveznici plaćanja) u nadzorna tijela fondova drugog stupa radi utjecaja i transparentnosti rada i odlučivanja, te smanjivanja političkog utjecaja;
23. Ne prihvaća se povećavanje visine doprinosa u drugi mirovinski stup do oporavka ekonomije, a ni u kojem slučaju na račun rezanja iz prvog stupa međugeneracijske solidarnosti, kao što je učinjeno pri-godom njegova uvođenja;
24. Dobrovoljnu mirovinsku štednju u trećem mirovin-skom stupu, kao i u drugom stupu ♦ nakon prelas-ka u dobrovoljni, treba stimulirati različitim olakši-cama u korist poslodavaca i radnika, te poticati njezino uređivanje kolektivnih ugovorima;
25. Potrebno je uvođenje socijalne naknade (tzv. soci-jalne „mirovine“) iz javnog proračuna - za sve oso-be starije od 65 godina koje nisu stekle uvjete za mirovinu, a udovoljavaju imovinskim uvjetima;
26. Tražimo zakonsko reguliranje različitih mogućno-ski i oblika rada umirovljenika, uz pravo zadržavanja mirovine, sukladno europskim trendovima;
27. Porezna politika, osobito porezi na nekretnine u kojima se stanuje ili na tzv. drugi dom, ne smiju nikako dovesti do svojevrsne nove nacionalizacije stanova koje bi starije osobe, koje čine većinu vlas-nika stambenog fonda u Republici Hrvatskoj, pri-nudilo na prodaju stanova/kuća ispod tržišne cije-ne, kako bi ih kupili ljudi u finansijski boljem polo-žaju; eventualno uvođenje takvog poreza mora biti zasnovano na realnim mogućnostima starijeg stanovništva, te na fiskalnoj vrijednosti nekretnina;
28. U zdravstvenu reformu nužno je ugraditi socijalni model utemeljen na solidarnosti i financijskoj sta-bilnosti.zdravstvene zaštite, koji ne zagovara zdравlje kao običnu tržišnu robu, već kao javno do-bro dostupno svima, neovisno o ekonomskom, so-cijalnom i inom statusu;
29. Nužno je jačanje uloge primarne zdravstvene zaš-tite, koja treba rješavati do 80% zdravstvenih po-treba građana, kako u ambulantama i radom u obiteljima i u lokalnoj zajednici, tako i provođe-njem kućnog liječenja, kućnih posjeta, zdravstve-ne njege itd.;
30. Neophodno je osigurati dostupnost svih potrebnih lijekova, te definirati osnovni paket zdravstvenih usluga, uz istodobnu reorganizaciju korištenja ka-paciteta više razine zdravstvene djelatnosti i prila-godbu njihovog rada pacijentima;
31. Općenito je nužno jačanje preventive zdравlja na radu, kako bi se smanjio neshvatljivo visok udjel umirovljenika invalida, koji u ukupnom broju umirovljenika čine neshvatljivih 27 posto; uz eventual-nu provedbu revizije i zaprječivanje korupcije;

- 32.** Osobito je hitno uvođenje posebnih javnih zdravstvenih programa za dostojanstveni kraj života (paliativna skrb, hospiciji) kao sastavnog djela sustava zdravstvene zaštite, a ne kao briga udruga civilnog društva i volontera;
- 33.** Potrebno je zaustaviti smanjivanje doprinosova za zdravstvenu zaštitu i osiguranje, te uvođenje dodatnih nameta ≠ naknade obveznog dopunskog osiguranja i sličnih tereta, kojima se potencira jaz između siromašnih i bogatih; također je potrebno ukinuti dvostruko oporezivanje, poput dodatnog doprinosova za zdravstveno osiguranje umirovljenika s višim mirovinama;
- 34.** S obzirom da se na smještaj u dom umirovljenika čeka do 10 godina, bitno je povećanje kapaciteta domova za starije i nemoćne osobe, kako u državnom, županijskom i gradskom, tako i u privatnom i mješovitom vlasništvu, pod istim kriterijima i uvjetima, te s istim finansijskim davanjima, subvencijama i olakšicama;
- 35.** Potrebno je postrožiti kriterije za davanje dopusnica za privatne domove, te za udomiteljske domove i obitelji, uz uvođenje redovnih inspekcija te praćenja rada od strane volontera udruga civilnog društva;
- 36.** Osobito je važno organizirati različite izvaninstitucijske oblike skrbi za umirovljenike, kao što su dnevni boravci, gerontološki centri ili dnevna skrb za pojedine bolesnike vezane uz starenje i starost; jednako kao i oblike pomoći u vlastitom domu, poput dostave obroka, pomoći u održavanju higijene itd.; uz obvezu države i lokalne samouprave pri financiranju volonterskih projekata i programa;
- 37.** Potrebno je osigurati nesmetani pristup i dostupnost svim javnim servisima kako u državnim, tako i lokalnim službama;
- 38.** Besplatan javni lokalni prijevoz za sve starije od 65 godina, kao i organiziranje besplatnog prijevoza za potrebe zdravstvenih pregleda, odlaska u banku ili lokalnu samoupravu je minimum koji moraju osigurati lokalne samouprave;
- 39.** Potrebno je obvezati lokalne zajednice da organiziraju i promiču uključivanje starijih osoba u različite oblike sporta i rekreacije, te kulturne aktivnosti;
- 40.** Nužno je provoditi aktivnosti cjeloživotnog učenja u suradnji s institucijama Vlade i lokalnim strukturama, te posebno uključivati starije osoba u redovite i prilagođene programe učenja vještina, znanja ili dodiplomske te poslijediplomske studije, bez ikakve ili uz simbolične naknade;
- 41.** Potrebno je raditi na koordinaciji i okrupnjavanju umirovljeničkih udruga na svim razinama, te njihovoj suradnji sa političkim strankama koje zastupaju srodna programska stajališta, kao i na socijalnom dijalogu s predstvincima izvršne vlasti na svim razinama, u suradnji i koordinaciji s radničkim sindikatima;
- 42.** Utjecaj hrvatskih umirovljenika i starijih osoba na europske i međunarodne politike i standarde treba nastaviti suradnjom s radničkim sindikatima organiziranim u EU i na međunarodnoj razini, a osobito kroz koordinativno djelovanje u susjednim zemljama i regiji.

43. DOPIŠITE SAMI:

* Programska platforma usvojena je na 12. skupštini SUH-a, 18. listopada 2012.